

Volivci štrom Slovenije že dalj časa razpravljajo o novi razmejitvi bodočih občinskih ljudskih odborov. Tudi v obmurskih krajih je bilo že mnogo razpravljanja. Nekateri so se strinjali s predlogom, ki so ga izdelali na okrajnem ljudskem odboru, drugi so predlagali spremembe. O tem smo že poročali. Sedaj pa še nekaj besed o novi razmejitvi okrajev, o čem so ljudje tudi že govorili, vendar so le bolj ugibali kot razpravljali.

Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti pri vladi LRS je skupno z okrajnimi vodstvi izdelal temeljni osnutek razmejitve in ukinitve okrajev, kot osnovo za širše obravnavanje med volivci. Novo upravno teritorialno razdelitev je narekoval splošen razvoj socialistične demokracije, ki sprošča nadaljnjo osamosvojitve neposrednih proizvajalcev. Nove razmere, ki smo jih dosegli na tej poti, zahtevajo, oziroma omogočajo ustanovitve večjih okrajev, ki bodo gospodarsko močnejši.

Temeljni predlog predvideva ukinitve radgonskega, ljutomerskega in lendavskega okraja, tako da bi se lendavski in soboški okraj združila, priključila pa bi se še vzhodna dela ljutomerskega in radgonskega okraja. Vsi ti kraji bi sestavljali novi okraj s sedežem v Murski Soboti. Zapadni del radgonskega okraja z Apaška kotlino bi se priključil okraju Maribor okolica. Južni del ljutomerskega okraja pa bi pripadel ptujškemu okraju. Tako bi bil novi soboški okraj z okrog 100.000 prebivalci med največjimi in najrazsežnejšimi okraji v Sloveniji.

Poleg tega, da je lendavski okraj izvedno majhen, narekujejo združitve obeh okrajev tudi drugi razlogi. Združen okraj teritorialno ne bi bil prevelik kljub tolikemu številu prebivalstva, ker je Prekmurje goste naseljeno, predstavljal pa bi zaokroženo pokrajinsko in gospodarsko enoto. Radgonski in

Udarimo po kaparju!

V ljutomerskem okraju so se letos temeljito pripravili na zimsko škropljenje sadnega drevja, ki je edino učinkovito sredstvo v boju proti sadnemu škodljivcu — ameriškiemu kaparju. Po uspešni propagandi med sadjarji je poverjenost za kmetijstvo pri OLO v Ljutomeru sklicalo središču posvetovanja sadjarjev višinskega predela okraja, kjer se kapar še ni razbohotil in je boj proti njemu nujen ter lahko tudi uspešen. Pri Tomažu, kjer so že lani s skrbnim škropljenjem očuvali mnogo sadnega drevja, se je posvetovanje udeležilo večje število sadjarjev in zastopnikov KLO ter kmetijskih združenj, ki so se odločno zavezali za izvedbo ukrepov proti kaparju. Mnogi občini pri predavanju je bil tudi pri Miklavžu in na Kogu. V Ivanjkovcih se je znani sadjar Stampar odločil, da bo z nasveti pomagal škroplilnim skupinam pri delu v sadovnjakih.

Letošnje zimsko škropljenje bodo usmerjale splošne kmetijske zadruge, kmečke delovne zadruge in državna posestva pa so prevzela skrb za škropljenje na svojih področjih. V višinskih predelih Ljutomera, Tomaža, Male Nedelje in Ivanjkovec imajo sadjarji in kmetijske zadruge zadovoljivo število škroplilnic, skratka vse pogoje, da se uprejo škodljivcu. Zato so sklenili, da bodo letos očistili in popoprili poslednje sadno drevo. V nižinskem — mурopoljskem predelu pridejo v poštev za škropljenje le ona drevesa, ki jih kapar ni preveč napadel. Suha drevesa bodo podrla in sežgala. Za škroplivo letos niso v skrbeh, ker ga imajo na zalogi v kmetijskih združenjih. Sadjarji so pozdravili ukrep oblasti o veljavi starih cen škropliva »Drevošani«, kar jim omogoča, da na ceneni način (storitev pri škropljenju 1 sadnega drevesa velja 24 — 26 din, vstet je tudi prabljena material) obvarujejo svoje sadne nasade.

Zadnjega dne v oktobru je bil v Ljutomeru tečaj za škroplilce sadnega drevja, katerega se je udeležilo 38 kmečkih ljudi. Tečajniki so prejeli praktična navodila za škropljenje, odšli pa so tudi v Stamparjev sadovnjak, kjer jim je izkušeni sadjar Spur iz Krapja pokazal praktično uporabo motorne in ročne škroplilnice ter postopek umnega sadjarja pri čiščenju in škropljenju sadnega drevja.

KRATKE VESTI

BEOGRAD — Madžarska železniška uprava je s 1. novembra ustavila železniški promet med Kotoribom in Murakereszturjem, torej na progi Budapest—Ljubljana—Trst. Odslej je odprt za Madžarsko železniški promet le še preko Subotice.

JERUSALEM — Arabske države še niso na jasnem glede stališča, ki ga naj zavzamejo napram angleški politiki na srednjem Vzhodu in predlogu štirih velelesil za ustanovitev obrambnega pakta za srednji Vzhod Egiptovski zunanji minister je izjavil, da se bodo arabske države najprej pomenile o skupnem nastopu in šele potem odgovorile na predlog zahodnih velelesil in Turčije.

KOPER — Vzdrževalci zapadne obale Istre je v ponedeljek morje naglo narastlo in poplavlilo del istrske obale, pri čemer je povzročilo na nekaterih mestih večjo škodo. Del mest Pule, Pirana in Umaga so bili pod vodo. Poplave so skušali omejiti vojaki in gasilci, ki so priskočili na pomoč prizadetemu prebivalstvu.

Ljutomerski okraj pa sta v prvih letih po osvoboditvi bila potrebna kot administrativno upravna centra, medtem ko so posamezni predeli obeh okrajev bili gospodarsko bolj navezani delno na M. Soboto, Ormož in Ptuj, delno pa tudi na Maribor, kot na primer Apaška kotlina.

Z novo ureditvijo in razmejitvijo okrajev pa bo treba misliti tudi na preureditev in izboljšanje sedanjih prometnih zvez, ki jih bo treba prilagoditi potrebam ljudstva. Ze sedaj se je namreč izkazalo, da je ponekod obstaja bojazen pred združitvijo zaradi slabih prometnih zvez. Novi okraj bo zahteval temeljite spremembe prometnih zvez med Mursko Soboto in Dolno Lendavo, ker avtobusa peljeta iz Murske Sobotne zjutraj in se vračata zvečer. Enako avtobus skozi Radgono. Tak vozni red bi bil neprimeren za potnike v okrajni center, ker bi morali v Murski Soboti prenočevati, če bi imeli kak opravke na okraju. Sedanja avtobusna z enkratno vožnjo v obe smeri dnevno na progi Murska Sobota-Dolna Lendava gotovo tudi ne bosta zadoščala.

Občni zbor Okrajnega odbora Ljudske univerze v Soboti

Predavatelji so pripravljani

V četrtek 8. nov. je bil v M. Soboti občni zbor Okrajnega odbora Ljudske univerze. Zbora se je udeležilo precejšnje število predavateljev, ki so si izvolili nov upravni odbor. Predavatelji so sprejeli nalogo, da bodo v zimskih mesecih pomagali s predavanji vsem izobraževalnim tečajem v okraju, da bodo upoštevali potrebe in želje ljudstva, ki je zaprosilo pri Okrajnem odboru Ljudske prosvete za predavatelje iz kmetijstva, zdravništva in za poljudnoznanstva predavanja. V sami Soboti bo Mestni odbor Ljudske prosvete priredil redna predavanja vsaj vsakih 14 dni.

Vsekakor je delo Okrajnega odbora Ljudske univerze za pohvaliti in prepričani smo, da bo ljudstvo znalo ceniti to delo s tem, da se bo redno udeleževalo predavanj. Razen tega prosimo vse poslušalce predavanj Ljudske univerze, da se glede predavanj in kritike predavanj obračajo na Okrajni odbor Ljudske prosvete v M. Soboti.

Ljutomerski okraj bo imel 15 občin

Kakor povsod drugod, se tudi v ljutomerskem okraju mnogo razpravlja o upravno-teritorialni ureditvi bodočih občin. Ta pomemben ukrep v nadaljnji demokratizaciji ljudske oblasti je najvažnejši predmet razprav na zborih volivcev, ki bodo izrekli svojo besedo. Zadnje razprave v okrajni skupščini in predloži komisije pri OLO Ljutomer že kažejo začetne obrise teritorialne razsežnosti bodočih občin.

Dosedanji predlogi narekujejo potrebo po združitvi 40 krajevnih ljudskih odborov v 15 občin. V dosedanjih mejah naj bi ostali krajevni ljudski odbori na Cvenu, Kogu, Razkrižju in pri Miklavžu, 32 krajevnih ljudskih odborov pa bi se združilo v večje občine. Predlog predvideva tudi cepitve nekaterih ljudskih odborov na dve ali več občin. Tako je v načrtu priključitev Spodnjega Kamensčaka (KLO Cezarjevci) k ljutomerski občini. Del sedanjega področja KLO Ključarjevi pri Ormožu z naselji Runec in Zvab naj bi pripadali občini v Ivanjkovcih, drugi del z naselji Gornji Ključarjevi in Senik pa k tomaževski občini. Do cepitve bo verjetno prišlo tudi v KLO Glavla s priključitvijo kraja Banovci k občini Veržej, kraja Berkovci k žilavski občini in krajev Berkovski Prelogi in Grlave k občini Križevci pri Ljutomeru. V sedanjem KLO Radomerje naj bi se kraja Radomerja z delom Radomersčaka priključila ljutomerski občini, drugi del Radomersčaka pa k občini Žerovinci. Pri predlagani razmejitvi bo prišlo tudi do sprememb meja katastrskih občin, o čemer so že sprejeti potrebni predlogi.

Sproženi predlogi zasledujejo koristne cilje: usvariti iz dosedanjih razdeljenih enot ljudske oblasti močne enote, sposobne, da na svojem področju samostojno gospodarijo. Na eno predvideno občino bo prišlo povprečno 1813 prebivalcev. 1920 ha ozemeljske površine, 273 kmečkih gospodarstev, po tri kmečke delovne zadruge, po 4 proizvodna podjetja s 76 delavci itd. Poleg teh ugodnih pogojev za gospodarski napredek posameznih občin so z novo ureditvijo dane možnosti za pospešitev ljudske prosvetne dejavnosti in našega šolstva. Na 12 občinskih okolišev odpade po 1 osnovna šola, na Ivanjkovsko občino 2 osnovni šoli, na 7 občin nižje gimnazije, na 11 občin matični uradi, na 4 občine splošne in zobne ambulante, na 8 občin sedeži pošte itd. Močno gospodarsko zaledje bosta imeli zlasti občini v Ljutomeru in Križevcih.

Kakor vidimo, se v predlogih zrealizo solidni gospodarski temelji, na katerih bodo v prihodnjih mesecih začele z de-

LONDON — V Londonu so sporočili, da bo Churchill v začetku januarja odpotoval v ZDA na obisk k Trumanu. Spremljalo ga bo več ministrov, gospodarskih, vojaških in atomskih strokovnjakov. S Trumanom se bosta pogovorila predvsem o skupnih obrambnih načrtih, kakor tudi o možnosti, da pride do sestanka s Stalinom. Churchill se bo verjetno zavzemal tudi za večjo gospodarsko pomoč iz ZDA.

Štev. 45 — Leto III.

Murska Sobota, 15. novembra 1951

Cena din 5.—

Maršal Tito je obdaroval šestega sinčka v družini

Pred dobrim mesecem se je v družini Viktorja Črešnjojnaka iz Koprive v ljutomerskem okraju narodil šesti sinček in deveti otrok. Novorojenček je zdrav in so ga krstili za Milčeka.

Srečno družino s fantki je 16. oktobra pozdravil maršal Tito in obdaril novorojenčka z 20 m blaga, posteljnino in gotovino. Maršalovo darilo vinitarski družini je hkrati izraz njegove skrbi za mladi naraščaj. Prebivalci izrazito vinitarskih krajev v krajevnem ljudskem odboru Globoka so ponosni na dano Maršalovo priznanje.

Pred volitvami v vodstva frontnih organizacij

Na nedavni seji izvršnega odbora OF za okraj Ljutomer so prisotni odborniki med drugim razpravljali o bodoči upravni razdelitvi obmurskih okrajev, organizaciji kmetijskih nadaljevalnih šol in o predstojecih občnih zborih v osnovnih frontnih organizacijah.

Na seji je bilo ugotovljeno, da se v 10 večjih krajih vneto pripravljajo na pričetek pouka v kmetijskih nadaljevalnih šolah. Skoraj povsod so že osnovali pripravljalske odbore, ki bodo skrbeli za vzgojo kmečkih ljudi preko zime. Prebivalstvo na podeželju je pozdravilo skrb Fronte za vzgojo kmečke mladine. Zelo aglipo se pripravljajo na zimsko vzgojno delo v Ljutomeru in na Cvenu.

V 24 frontnih organizacijah so bili v zadnjem času posebni sestanki za frontne člane, drugod pa množična zborovanja, ki so jih obiskali člani kluba ljudskih poslancev. Na članskih sestankih so največ govorili o novih cenah odmeri davkov in o izstopanju iz kmetijskih obdelovalnih združenj. Zlasti na Murskem polju je bilo opaziti delovne nergačev, katerim niso po volji novi ukrepi in se kaj radi opletajo slabega gospodarjenja v združenjih. Ti ma-

lođušeži valijo krivdo na naš družbeni sistem, nečejo pa videti svojih napak, ki so često vzrok gospodarskega rahljanja združnih gospodarstev.

Sprejet je bil sklep o razpisu volitev v vodstva vaških frontnih organizacij, ki bodo izvedene od 15. novembra do konca letošnjega leta. V sklepu je rečeno, da se naj vaški odbori OF temeljito pripravijo na bližnje občne zборе svojih članov. Poskrbijo naj za sprejem mladincev in ostalih kmečkih ljudi v Fronto, za redno plačevanje članarine in izvedbo drugih predvidljivih dolžnosti. Na občnih zborih bodo frontni odbori stopili pred člane z obračunom dosedanjega dela. Volitve bodo tajne s lističi. V odbore naj pridejo najbolj delavni frontovci, žene in člani Zveze borcev. Poskrbeti je treba za večjo izbiro kandidatov. Zato naj pride na kandidatsko listo več frontovcev, kot se predvideva za novi odbor.

Se pred občnimi zbori se bodo združile nekatere manjše frontne organizacije. Tako bo v kratkem prišlo do spojitve frontnih organizacij Mala vas in Sejanj, Koprive in Spince z Globoko ter 24 ostalih frontnih enot na podeželju.

Zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov

Razpravljali bodo tudi o sovražnem delovanju ZSSR in njenih satelitov proti Jugoslaviji

Prvi dnevi zasedanja Generalne skupščine so že za nami. V teh dneh so predvsem izvolili razne komisije in predsedstvo skupščine, potem pa načeli splošno razpravo in sprejeli dnevni red. Jugoslavija je med drugim dobila tudi to čast, da je zavzela mesto podpredsednika v Generalni skupščini, čeprav se je sovjetski blok z vsemi sredstvi branil sprejema Jugoslavije v podpredsedstvo.

V splošni razpravi so bile najvažnejše stvari načrt treh zahodnih velelesil o splošni razorožitvi v svetu, potem govor ameriškega zunanjega ministra Achesona, ki je poudaril, da dokler bodo nekatere države govorile o miru pa se obenem oboroževale in težile za osvajanjem, tako dolgo še bodo svobodoljubni narodi oboroževali. Dalje je važen govor sovjetskega zunanjega ministra Višinskega, ki pa je predvsem ponavljal stare teze o ameriški napačnosti, potem za umik ameriških čet na Korejo do 38. vzporednika, dalje za sklenitev mirovnega pakta petih velelesil itd. Predstavniki zahodnega sveta so poudarili, da v govoru Višinskega ni bilo nič konstruktivnega in da ka-

že, da SZ še naprej vodi staro politiko obtožb proti Zapadu, medtem pa se oborožuje in odreka pravice malim narodom za samoupravo in svobodo. To posebno izraža namera sklenitve pakta petih velelesil, ki ni nič drugega kot razdelitev sveta na pet interesnih delov.

V nadaljevanju razprave je vzbudila tudi mnogo pozornosti zahteva jugoslovanske delegacije, da naj Generalna skupščina vnese v dnevni red tudi točko: Sovražno delovanje vlade SZ in vlad Bočarije, Madžarske, Romunije, Češkoslovaške, Poljske in Albanije zoper Jugoslavijo. Istočasno je delegacija FLRJ predala tudi spomenico, v kateri je obrazloženo, da je SZ organizirala in dajala pobudo navedenim vladam za vsestranski napadalen pritisk na FLRJ, da okrne njeno neodvisnost in da bi zrušila obstoječi javni red. Vlada FLRJ se je hotela izogniti temu pritisku, vendar so bili vsi njeni koraki zaman. Za to je naša delegacija navedla sledeča dejstva: popolno gospodarsko blokado s strani Vzhoda, hujskaška propaganda, ki bi naj ustvarila vojno psihozo, vojnunske in podtalne organizacije in pošiljanje terorističnih skupin v Jugoslavijo, množično izseljevanje pripadnikov naše narodne manjšine, in da so omenjene vlade enostransko prekinile 46 raznih sporazumov gospodarskega političnega in kulturnega značaja.

Svojo zahtevo je jugoslovanska delegacija predala v soboto V ponedeljek so zahtevo Jugoslavije podprle že številne delegacije, potem pa je bila jugoslovanska zahteva tudi sprejeta v dnevni red.

Dnevni red VI. zasedanja Generalne skupščine je sprejet. Najpomembnejše so naslednje točke: Razprava o pritožbi Jugoslavije, zmanjšanje oborožitve na svetu, imenovanje komisije za anketo v Zahodni Nemčiji, Berlinu in Vzhodni Nemčiji o tem če obstajajo možnosti za tajne svobodne volitve, o deklaraciji za pravice in dolžnosti držav itd.

Spor v Egiptu še vedno na ostrini

Po poročilih časopisnih agencij je na področju Sueškega prekopa pa tudi drugod po Egiptu še vedno mnogo nemirov, demonstracij in incidentov. Sedaj se je že pričelo streljanje med pripadniki angleških oboroženih sil in egiptovskimi gverilci. Bojokotiranje britanskih državljani in britanskega blaga se nadaljuje. V nekaterih krajih britanskim družinam nočejo prodajati živeža.

Egiptovska policija in tudi angleška vojska sta v stalni pripravljenosti. — Egiptovski veleposlanik v ZDA je v svojem govoru po televiziji postajal izjavil, da bi egiptovski parlament pozdravil ameriško parlamentarno delegacijo, ki bi se hotela seznaniti s stanjem glede anglo-egiptovskega spora na samem mestu spora.

Ali bo prišlo do sestanka velikih?

V svetu se že dalj časa širijo vesti, ki izvirajo predvsem iz angleških virov, da bi naj predsedniki štirih velelesil — Amerike, Anglije, Francije in SZ — prišli na skupen sestanek, na katerem bi se pomenili o vzrokih za sedanjo mednarodno napetost. Za sestanek so se posebno zavzeli angleški konservativci na čelu s Churchillom, izgleda pa, da tudi predstavniki ZDA in Francije nimajo mnogo pomislekov

proti sestanku štirih velikih. Churchill bo verjetno prav zaradi tega po novem letu odpotoval v ZDA na posvet k Trumanu. Čeprav bi bilo nujno najti izhod za zmanjšanje današnje mednarodne napetosti, je pri takem sestanku vendarle nevarna možnost, da se bodo velelesil, oziroma veliki, sporazumeli za zmanjšanje mednarodne napetosti prav na račun malih narodov. Zato bi bilo vendarle najbolje doseči zmanjšanje mednarodne napetosti preko organizacije Združenih narodov.

V Angliji bodo vrnili lastnikom jeklarsko industrijo

V ponedeljek je britanski Spodnji dom s 320 glasovi proti 281 sprejel vladin načrt, da se podržavljena jeklarska industrija vrne zasebnim podjetjem. Liberalci so glasovali za vladin predlog, Laburistična opozicija je po glasovanju izjavila, da bo po ponovnem prehodu na oblast spet podržavila jeklarsko industrijo. Laburisti računajo, da bodo na prihodnjih volitvah spet prišli na oblast.

V pričakovanju za nadaljevanje pogajanj med Anglijo in Perzijo

V Washingtonu sodijo da bo Velika Britanija v četrtek privolila v nadaljevanje pogajanj o anglo-perzijskem sporu glede podržavljenja perzijskega petroleja. Kakor je znano se perzijski predsednik vlade še vedno nahaja v ZDA, kjer razpravlja z ameriškim državniki o možnosti ureditve spora. Angliji zaenkrat najbolj nasprotujejo še predaji abadanske rafinerije Perzicem, ker bi radi imeli delež pri prodaji petroleja in derivatov. Nasprotno pa izgleda, da bodo tuja podjetja iz zapadnih držav vendarle kupovala perzijski petrolej.

Na Koreji vojna kar naprej

Mirovna pogajanja na Koreji zahajajo spet v slepo ulico in delegacije ne dosežejo nobenega napredka. Severnokorejska delegacija je izjavila naj sovravnosti takoj prenehajo in naj se pogajanja nadaljujejo, kar pa delegacija Združenega poveljstva ni sprejela.

Priljubljenost soboške protiletalske zaščite

Pretekli tetrtek je protiletalska zaščita v M. Soboti pripravila vaje vseh svojih enot, kako bi te nastopile v primeru letalskega napada. Predpisom za slučaj letalskega napada pa se je moralo pokoravati vse pribivalstvo. Le tako so lahko pravilno ocenili stopnjo pripravljenosti.

Sicer take vaje nimajo namena strašiti pribivalstvo, kot so se nekateri izrazili, češ, da zvok sirene povzroča strah, niti s tem, da bi take vaje kazale na povečano vojno nevarnost. Vendar pa je treba biti buden in pripravljen za vsak

Udeležba je bila zadovoljiva, tako rekoč skoraj popolna. Katera ekipa se je najbolje odrezala, bi bilo težko oceniti, ker so njihove naloge bile različne. Povsod bi lahko naštevali kopico pohvalnih stvari, pa še kakke pomanjkljivosti. Dobro, morda najbolje, vsaj kar se tiče poročanja, je delovala kemična ekipa. V štabu so imeli dober pregled nad njenim delom ves čas vaje in so jim lahko dajali navodila. Nekateri ekipe pa niso polagale tako važnost na poročanje in ko so (le v vajah) diverzanti pretrgali telefonsko zvezo,

tudi najhujši slučaj. Bolje je storiti nekaj po nepotrebnem, kot pa se v sili znajti v zmedli. To pa ne sme vplivati na resnost takih vaj.

Po zvoku sirene, ki je naznanjala bližajočo se sovražna letala, so se ljudje umaknili v hiše. Na ulicah pa so se pojavile patrolje protiletalske zaščite. Pri vajah so sodelovale vse ekipe, vsaka na svojem področju in na svojem koncu mesta. Po končanih vajah pa so se zbrale na Trgu Zmage, kjer je komandant protiletalske zaščite v Murski Soboti sprejel poročila posameznih komandirjev ekip, nato pa v svojem govoru ocenil uspeh te vaje.

niso poslali nobenega kurirja s poročilom. Sanitetna ekipa je bila hitra in pravočasno na svojem mestu, le rešilni avto niso poslali v Tovarno mesnih izdelkov, katerega so od tam zaprosili po kurirju.

V splošnem je potek vaje bil zadovoljiv in bi bilo marsikaj za pohvaliti. Pomanjkljivosti pa je treba z vso resnostjo odpravljati, kajti ravno temu namenu služijo take vaje. Vsak naj bo na svojem mestu, kadar bo potrebno. Tega sicer ne želimo, da bi te izkušnje morali kdaj uporabljati, toda pripravljeni moramo biti na vse, da nas sovražnik ne bo presenetil.

SKUD „Štefan Kovač“ pripravlja presenečenje

Marsikdo, ki je zadnje večere hodil v Soboti mimo bivše osnovne šole in glasbene šole, je opazil, da so ti prostori razsvetljeni večer za večerom pozno v noč. Znano je, da ima SKUD tu svoje prostore za vaje. Gotovo nekaj pripravljajo. Vsi redarstveni smo jih pretekli terek obiskali.

V bivši učilnici osnovne šole so člani dramske skupine SKUD uredili zasilen, preprosti oder. Kakih deset jih je bilo zbranih, večina starih znancev, ki smo jih že večkrat videli na odru, kakor: Klemenc, Tone, Biba, Babika, Edi in Vili. Nekaj je bilo tudi novih obrazov. Pod vodstvom spretnega režiserja tov. Zrima so lepo napredovali, le tu in tam še kaj »pilijo«, kakor pravijo. Biba in Edi sta pravkar pela pesem: »Planinska roža, najlepši cvet...« Tako nam je bilo jasno, kaj pripravljajo. Uprizorili bodo opereto Radovana Gobca »Planinska roža«.

Nismo jih hoteli motiti pri njihovem delu, zato smo se kmalu odpravili na prejšnj. Naš cilj je bila glasbena šola. Tudi tu je bilo živahno. Znani pevski zbor »Štefana Kovača« pod vodstvom prof. Močana je imel vaje. Po pesmih: »Kadar sonce gre za gore...« in »Planinska roža...«, ki so jih pravkar vadili, smo takoj ugotovili, da bo tudi pevski zbor sodeloval pri opereti. Po ovinkih smo izvedeli, da člani pevskega zbora vadijo še marsikaj drugega. Tako n. pr. balet, razne plesne in drugo,

vse v zvezi z opereto »Planinska roža«. Pogledali smo še v prvo nadstropje, kjer je orkester igral »Zato pa le v hribe, komur je kaj za špas...« in ni nam bilo treba ničesar več spraševati. Torej se tudi orkester pod vodstvom prof. Gruma skrbno pripravlja na sodelovanje v opereti.

Torej člani SKUD se pripravljajo, da se bodo v najkrajšem času predstavili občinstvu z opereto »Planinska roža«. Nad 80 članov dramske skupine, pevskega zbora in orkestra bo sodelovalo v tej opereti. Ko pravimo v najkrajšem času, moramo omeniti, da nam ni uspelo izvedeti točnega datuma, kdaj jih bomo videli na odru. Sicer pa to ni odvisno toliko od njih, kakor od dvorane in odra. Počakati morajo, da kino uprava izprazni dvorano in da jo popravijo. To bo, kakor predvidevali, v drugi polovici tega meseca. Z TD Soboti, ki je lastnik dvorane, so se že pomenili, da ne bi imeli težav. Zato upamo, da bodo kmalu potolažili naše nestrpno pričakovanje.

Novo znižanje cen

Po obvestilu Urađa za cene pri Svetu za blagovni promet vlade LRS mora vsa trgovska mreža od torka 13. t. m. prodajati spodaj navedena živila po naslednjih maloprodajnih cenah:

- kristalni sladkor 155 din za kg (doslej 175 din);

Komu koristi zniževanje cen? Razmišljanja abonentov Mestnih gostinskih podjetij v Murski Soboti

Zadnje mesece je bilo v prehrani soboških delavcev in nameštencev, ki nimajo lastnega gospodinjstva, precej sprememb. To so takozvani abonentni menzi ali zadnji čas abonentni gostinskih podjetij. Nekateri abonentni so se razburjali, drugi pa so molče čakali izboljšanje. Ker pa se jim zdi, da se tako stanje vleče le predolgo in da se prehrana ne izboljšuje, večjemu prej poslabšuje, jih mineva strpnost. Ti želijo, če se že hrana ne more izboljšati (?), da bi dobili vsaj primerno pojasnilo. Tako pa kaže, kakor da se tisti, ki uredjujejo te stvari, niti malo ne zmenijo za želje in potrebe abonentov. Čeprav cene živilom občutno padajo, abonentni Mestnih gostinskih podjetij v M. Soboti, tega še niso okusili v svoji prehrani, nasprotno, v zadnjih dveh mesecih se je prehrana občutno poslabšala.

V utemeljitev tega navajam nekaj dejstev.

Ko so bile stare menze ukinjene in se je uvedla preskrba abonentov v Mestnih gostinskih podjetjih, so ceno za mesečno preskrbo dvignili od 1200 din kakor se je plačevalo v menzah zadnji mesec na 1500 din. Razburjenje se je hitro podelilo, ker se je hrana primerno izboljšala. Novo presenečenje za abonentne pa je sledilo v začetku oktobra, ko so namesto živilskih nakaznic potrošniki dobili živilske bone. Primer: v septembru je abonent oddal živilsko nakaznico RI in plačal 1500 din, za kar je dobil 4485 bonov za menzo, v oktobru pa je oddal vse živilske bone, ki jih je prejel kot nadomestilo prejšnje živilske karte RI, in plačal 1500 din, za kar je prejel le 3314 bonov. Zelo občutna razlika, ki je upravičeno povzročila mnogo nevolje med abonentni. Te številke kažejo na občutno nazadovanje preskrbe abonentov. Uprava Mestnih gostinskih podjetij pa je našla zasilen izhod, ki pa ni tako idealen, kot se je zdel. Za abonentne so uvedli posebne nižje cene in sicer: zajtrk 10 (prej 12), kosilo 50 (prej 60 po izbiri) večerja 30 menzijskih bonov. S tem pa so abonentne izključili, da bi izbirali po jedilnem listu. Sicer so z boni lahko plačali tudi ostala jedila. Ker pa je cena tem zelo porasla v primeri s septembrom, abonentni pa so dobili tako malo bonov, je to bilo praktično skoraj nemogoče. Pa bi se abonentni zadovoljili tudi s tem prikrajšanjem hrane po izbiri, če jim ne bi nagajal želedec. V gostinah so namreč rekli, koliko cenejšje manj le v meznih bonih, ne pa v vrednosti, ki jo je abonent plačal za abonma toliko manj. Torej to res ni bila nobena idealna rešitev, čeprav so na ta način hoteli abonentne navaditi, da bi z malim številom bonov in z malo hrane izhajali do konca meseca. Kdor je hotel biti vsaj toliko sit, kot je bil v septembru, si je moral hrano kupovati še zraven menze in to precej kupovati.

Tudi november je prinesel abonentom svoje presenečenje. Cena hrani v gostinskih se je znižala, n. pr.: svinjski pečenki od 90 na 70 din, govodini od 70 na 56 din, kljub temu pa je za abonentne s tako malim številom bonov — kajti večina nameštencev in nekateri delavci ne prejmejo niti toliko menzijskih bonov, ker so prejimali živilsko nakaznico R2 ali R3 — izbira skoraj nedosegljiva. Še bolj pa čudi abonentne to, da se je

- sladkor v kockah 180 din za kg (doslej 200 din);
- svinjska mast 200 din za kg (doslej 270 din);
- margarina 170 din za kg (doslej 240 din);
- prašno milo 60-odstotno 160 din za kg (doslej 230 din);
- olje 200 din za kg (doslej 270 din);
- jajca v prašu 300 din za kg (doslej 380 din).

cena hrani za slučajne goste toliko znižala, medtem ko za abonma velja še stara cena, obroki pa se tudi niso povečali. Torej padanje cen kmetijskih pridelkov in živilni, predvsem prašičem, se čisto nič ne odraža pri hrani abonentov. Abonentni pa tudi ne morejo razumeti, kako je moglo v začetku oktobra priti do takega skrčenja obrokov, ko pa je njihov mesečni prispevek bil enak onemu za september.

Ko abonentni berejo poročila o menzah in preskrbi abonentov v Ljubljani in drugod, se jim pojavljajo mnoga vprašanja, na katera si ne vedo odgovoriti. In doslej ni bilo še nikogar, ki bi jim odgovoril. Ugotavljajo pa, da je prehrana abonentov v M. Soboti mnogo kočljivejša kot v Ljubljani, čeprav naše majhno mestoce leži v najrodovitnejšem predelu Slovenije. Ali se ne bi dalo ugotoviti, kje je krivda?

S tem razglabljanjem nisem hotel izreči sodbo in obsodbo, temveč sem prejel zastavil le vprašanja, na katera bi bilo treba odgovoriti, kajti abonentni ne morejo vsega tega prav dojeti in si razložiti kot pravilno. Ne morejo pa niti dovoliti, da bi na njihov račun in na tak način nekdo koval dobičke. To je sicer kritično vprašanje, kajti v M. Soboti je pri sedanjem stanju gostišče težko sprostiti zakon ponudbe in povpraševanja v prehrani abonentov. Zato pa morajo odgovorni ljudje pri Mestnih gostinskih podjetjih čutiti tem večjo odgovornost. Eden izmed mnogih.

Kdaj bodo v Zg. Ščavnici dobili mostno tehtnico?

KLO Zg. Ščavnica je že pred dvema leti naročil pri Tovarni kovinskih izdelkov v Mariboru večjo mostno tehtnico, ki jo Zg. Ščavnica kot gospodarski center pogreša. Čeprav so tehtnico plačali delno v naprej, omenjeno podjetje dobavo zavlačuje. Zadnji čas pa se opaža, da je krivda zavlačevanja tudi pri krajevnih funkcionarjih, ki žele to tehtnico postaviti izven centra. Pribivalstvo, ki gospodarsko teži k centru nove občine Zg. Ščavnice, želi, da se mostna tehtnica dokončno postavi, ker bo ta služila splošnim gospodarskim koristim kraja in širše okolice. Tovarna kovinskih izdelkov v Mariboru pa bi naj bila bolj točna pri izvrševanju naročil, zlasti takrat, če je že sprejela delno predplačilo.

Še enkrat: Skrb za invalide

V zvezi s člankom pod gornjim naslovom v 43. številki nam je prizadeta tajnica KLO Cankova poslala sledeče pojasnilo:

Invalid JA Jožef Gröcl, bivajoč v Gornjih Crncih, se neupravičeno pritožuje zoper svoj KLO, oziroma tajnico, da je dobil za oktober le 60 prehranbenih bonov, dočim, kakor je trdil, mu pripada popolna garantirana preskrba. Res je imenovani prejel le navedeno število prehranbenih bonov; to pa zato, ker ni nikoli zahteval od tajnice popolne garantirane preskrbe, temveč je izjavil, da je zadovoljen, če prejme le sladkor in milo. Imenovani živi v skupnem gospodinjstvu s svojim bratom, s katerim posedujeta 4,10 ha posestva, od tega 2,90 ha obdelovalne in 2,01 ha orne zemlje. Ker je KLO prejmal vedno manjše število živilskih nakaznic in je bil mnenja, da je Gröcl z moko in masčobno preskrbljen, mu ni dajal popolne garantirane preskrbe. Pri predpisih obvezne oddaje je KLO vedno upošteval njegovo gospodarsko stanje, pomanjkanje delovne sile in ni ga kot invalida JA. Če bi imenovani zahteval popolno garantirano preskrbo, bi jo kot upravičenec, posebno pa kot vojni invalid JA, tudi dobil. Zato je njegovo pritoževanje na vlaku bilo neupravičeno.

Le prvi je manjkal

Pokopališče pri Benediktju je dolgo časa bilo zelo zanemarjeno. Ko je poleti rasla trava, je bilo težavno najti svoje ranjke, ki počivajo na tem pokopališču, tako je prerasla vse steze in med grobovi. Zato se je grobar dolgo mučil s pospravljanjem sena, jeseni pa je celo živina pulla travo in rože, ki so jih nekateri prinesli na grobove.

Zato je KLO postavil oskrbnika, oz. poveril Jožetu Vajngerlu, naj uredi pokopališče. Vajngerl se je takoj lotil te naloge, takoj so mu priskočili na pomoč še vaščani in so mu pomagali čistiti ter navazati gramoz na pokopališne steze. Po enotedenskem pridnem delu je pokopališče bilo urejeno. Ta primer je dokaz, da bi pokopališče lahko uredili že prej in ga držali v redu, če bi bil le kdo, ki bi delo pokrenil. Kajti ljudje so bili takoj voljni priti za delo, ko so se prepričali, da bo rodilo uspeh. Ko pa so posamezniki čistili le okrog svojih grobov, pa to ni zaleglo skoraj nič. -jk.

Poravnajte zaostalo naročnino, da se izognete opominom in stroškom!

Razočaranje

Človek lahko doživi različna razočaranja. Med najhujšimi razočaranja pa je gotovo tudi to, če ti nekdo izstavi račun, ki ga nisi pričakoval.

Tako se je dogodilo Vrečiču iz Murskih Petrovc, ko je prišel na račun k zdravniku dr. Sedlačku v Mursko Sobotu in mu je ta predložil račun v znesku 5200 din. Da bo zadeva jasna, pojasnimo od začetka. Vrečičeva žena je pred meseci rodila otroka. Ker je bil porod hud, so poklicali na pomoč zdravnika dr. Sedlačka. Ta je prišel in porodnični tudi pomagal, za kar mu gre vsa zahvala. Še pozneje je enkrat spetoma obiskal porodnico in se zanimal za njeno stanje. Pa se mu je srečna mati zahvalila za njegovo pomoč, ker se je že počutila dobro. V zahvalo mu je srečna družina poklonila še dve steklenici olja, okrog pet kilogramov pšenične moke in nekaj masla. Menili so, da bo zdravnik to upošteval pri računu, kar bi tudi bilo pričakovati, če je dario že sprejel.

Ko pa je Vrečič stopil k zdravniku, da bi naredila zaključni račun, ker je bilo treba plačati tudi prevoz zdravnika z avtom, mu je ta izstavil omenjeni račun za 5200 din. Vrečič se je to zdelo le preveč, zato je vprašal zdravnika, koliko računa za tiste stvari, ki so mu jih dali ob zadnjem obisku; nakar mu je zdravnik odgovoril, da tudi on ni

vsega podrobno zaračunal. Vrečič mu je sicer plačal, toda svoje razočaranje je izdal tudi svojim sosedom.

Sedaj pa vaščani, kakor tudi okoličani, na veliko računajo, če je ta cena upravičena in koliko potem takem smejo računati zdravniki za svojo pomoč. Ljudem se namreč zdi le malo preveč. -ek.

Zakaj je radgonska zobna ambulanta brez dentista?

Letos so namestili v bivših ordinacijskih prostorih dentista Fabjana Herberta zobno ambulanto za radgonsko okolico, ki so si jo ljudje že dolgo želeli. To ambulanto je vodil dentist Fabjan, ki se je sam zavzemal za ustanovitev ambulante.

Nenadoma pa je Fabjan službo odpovedal z utemeljitvijo, da mu je plača prenizka, dasi je to prejel po uredbi in mu je Svet za ljudsko zdravstvo pri OLU Radgona dodal še osebni dodatek. Dentist Fabjan je šel tako daleč, da je v svoji zasebni ambulanti odklonil zdravljenje zavarovancev Socialnega zavarovanja. Tak samovoljni postopek dentista Fabjana je povzročil precejšnje težave v zobozdravstveni službi in je obsojanja vreden. -jh.

F. Šop:

ODZVONILO MU JE

Množica vaščanov je že od kosila čakala pred vrati združne trgovine. Prerivali so se možki in ženske, stari in mladi ter nestrpno čakali, kdaj se bodo odprla vrata trgovine. V jutro so namreč iz mesta pripeljali neko blago, kar se je hitro razvedelo po vsej vasi. Nekateri, predvsem sosede, so takoj navtili v trgovino, pa jih je poslovodja Napotnik odslovil, češ, da mora najprej premeriti in preračunati ceno. Zato naj se vrnejo šele popoldne.

To je bilo v tistih časih, ko v trgovinah ni bilo še dovolj blaga, da bi vaščani lahko prihajali ob slabem vremenu, ko bi imeli čas izbirati, katero blago bi jim bolj ugažalo. In ker ni bilo dovolj blaga, so ga ljudje želeli tem več in so mnogokrat kupovali, ne da bi vedeli, kdaj ga bodo rabili in zakaj ga bodo rabili. Rajši so čisto preprosto in kratko določali: »Enkrat bo vse prav prišlo.« Ker pa blaga ni bilo dovolj, so že v naprej vedeli, da ga ne bodo mogli vsi dobiti. Ta bojazen jih je gnala pred vrata trgovine in tamkaj povzročala zmedo in prerivanje. Seveda niso bili vsi vaščani taki. Toda kdo bi takrat med prerivajočo množico mogel določiti, kateri se prerivajo iz potrebe in kateri iz navade ali pohlepa.

Ko je poslovodja Napotnik zvil na ovinku in zagledal to množico vašča-

nov, je postal še bolj ponosen, kot je bil navadno. »Pa recite, da niste odvisni od mene,« si je mislil, ko se jim je bližal. »Le tisti, ki bo našel milost v mojih očeh, se bo danes razveselil, ker ni mnogo. Sem star in prebrisan trgovec, čeprav sem včasih, ko smo prodajali v svojih trgovinah, prodajali drugače kot danes. Pa se človek na vse navadi; pa se še Napotnik ne bi navadil na nove razmere!«

Počasi je stopal Napotnik s prekrižanimi rokami na hrbtu. Še počasneje je stopal, ko se je približal gruči, ki se ni hotela odmakniti od vrat in mu narediti široki prosti vhod. »Le hitreje, tovariš Napotnik! Ze dolgo čakamo,« se je oglašil nekdo iz gruče. Beseda tovariš mu ni bila prijetna v ušesih, zato niti odgovoril ni. Včasih, ko so mu rekli gospod, se je drugače počutil v trgovini. Beseda tovariš pa ga je preveč spominjala na nove razmere, ki so mu vzele lastno trgovino in so ga naredile le za poslovodjo, poslovodjo v trgovini kmetijske zadruge. »Dajte prostor gospodu Napotniku!« se je oglašil Doberšek, »da nam bo hitreje nameril blago, kajti jaz imam delo na polju.«

»Tako je,« je pritrdil Napotnik in se nasmehnil Doberšku. »Spustite me v

trgovino, če hočete, da bomo hitreje začeli, kajti jaz se ne bom prerival med vami.« Ustavil se je in si mirno prižgal cigareto.

Ljudje so mrmrali in se prerivajoč umikali. Oni od vrat so potiskali nazaj, zadnji pa so to hoteli izkoristiti in se vriniti v gručo. Končno so mu napravili širok vhod in kot v špalirju stali na obeh straneh, kajti vedeli so, če bi se Napotnik razsrdil, da bi stal zunaj celo uro ali pa tudi do večera. Ko je odprl vrata, se je s trščem vtila reka ljudi v trgovino, da je Napotnik pred njimi komaj pobegnil v svoj ograjen prostor, ker se je lahko svobodno gibal. Med vrati pa je še vedno bila gneča, ker so vsi ljudje hoteli naenkrat v trgovino.

»Počasi, počasi, saj ni toliko blaga, da bi bilo vredno tega prerivanja!« jih je miril Napotnik. Ker ga niso ubogali, se je razjezil: »Ali ste živina? Se vrata mi boste polomili!«

Ljudje se niso zmenili za njegove besede, kajti vedeli so, da pri tem poslu ne pomagata nič drugo kot prerivanje. Če boš sprejela, boš morda le kaj dobil, zadnji pa se lahko obrišejo, posebno če ni mnogo blaga. Sicer so včasih poskušali delati razdelilnike, pa so se nekateri upirali. Češ, potem moraš kupiti tisto, kar ti dodelajo, ne tisto, kar rabiš. Tudi Napotnik je zaradi svojih prijateljev pristal, da ni treba razdelilnika. Čeprav zaradi tega mora on toliko trpeti.

Napotnik je oblekel svoj črni plašč

in vrgel na prodajno mizo dve ball blaga. Ljudje so utihnili in napeto pričakovali, kdo bo dobil prvi, kje bo Napotnik začel. Vedeli so, da se mu zameriti ni dobro, vsaj dokler bo kaj blaga na mizi, tako dolgo ne. Napotnik pa jih je še resno posvaril:

»Ljudje, sedaj pa se ne prerivajte! Če se boste prerivali, ne morem deliti. To, kar vidite, je vse blago, ki sem ga dobil. Pa začnimo kar po vrsti. Kolikor bo, bo, jaz ne morem nikomur pomagati.«

Napotnik je začel deliti, škarje so rezale, posamezniki so si v gneči s težavo zvilali odrezano blago in odhajali. Ostali pa so se prerivali in drug drugemu dokazovali, kdo je prej na vrsti in kdo je prej prišel.

»Zdaj sem jaz na vrsti,« se je prerivala stara dinarka, katero so ljudje le redko videli v trgovini, ker ni imela toliko denarja, da bi se vsakokrat prišla prerivat.

»Kdaj bom pa jaz dobil?« se je jezil mlinar Jurgec. »Bil sem čisto med prvimi, pa ste me potisnili v stran.« S komolci je svalil okrog sebe, da bi se preril čisto do mize.

»Mar nisem bila prej pred trgovino kot ti,« mu je ugovarjala starka. »Jaz te nisem videl,« jo je zavrnil in se prerival naprej ter prosil Napotnika, naj mu še odmeri.

Napotnik je ga pogledal in se mu nasmehnil, kot bi mu hotel reči, kar vemi in meril, vendar glasno ni rekel nič. Bila sta dobra prijatelja in sta se

sporazumela tudi s pogledi. Starka se ni hotela kar tako vdati, ker je čutila, da ji Jurgec dela krivico, zato je še ugovarjala. Pa se je oglašil še poslovodja:

»Saj boš že dobila, Treza, le nič se ne prerivaj,« jo je miril. Starka mu je verjela, zato se je vdala.

Za Jurgecem se je postavil Doberšek, trdeč, da je čas, da tudi on dobi.

»Mar ne čakam že dolgo. Jaz imam veliko oddajo in mnogo dela, zato ne morem tu čakati,« je zavrčal ljudi, Napotniku pa je rekel: »Kar odreži mi ga šest metrov!«

»Kaj?!« so zahrneli ljudje. »Dovolj mu je tri. Mnogo nam še čaka in vsi bomo zadovoljni s tremi metri.« Nekateri so zafelji kar vpiti, posebno zadnji, ker so vedeli, da tako ali tako ne bodo dobili nič, če ni bilo več kot dve ball. Pri tem pa niso opazili, kako je poslovodja pomežiknil Doberšku in kako se je ta nasmehnil, potem pa se je jano zadržal:

»Le požrite vse blago in se nasikite! Rajši nočem nič, kot da bi se prerival med takimi volkovi, kot ste nekateri. Kaj se vruga razburjate, saj je vendar demokracija, začo lahko kupi vsak, kolikor hoče. Pa kljub temu nočem. Zadržaj vas ne bom več nič, da mi ne bo treba poslušati vašega vpitja.« Po teh besedah je takoj zapustil trgovino.

»Ti lahko govoriš, ko imaš polne omare blaga,« so vpili za njim razdraženi ljudje.

Nadaljevanje prihodnjé.

VESTI IZ OBMURSKIH KRAJEV

Čim manj izdatkov

Če se hoče naročiti na naš list, ni treba pisati upravi in prositi položnico, ker poština precej stane, temveč lahko na pošti kupiš prazno položnico, vpišeš na praznem mestu, kjer je prostor za številko, našo številko »641-90332-2a« in ime lastnika računa »Ljudski glas, uprava, M. Sobota«. To je treba napisati na vse dele položnice. S tako položnico lahko pošlješ naročnino za Ljudski glas in uprava ti ga bo začela takoj pošiljati, ne da bi čakala še posebnega naročila. Na zadnji strani položnice ne pozabi še napisati »Nov naročnik«, da te bo uprava hitreje uvrstila med naročnike. To je najcenejši način, ki je v okviru štednje najbolj priporočljiv.

Tudi dosežani naročniki lahko plačajo naročnino s tako položnico, če so našo izgubili ali je niso še prejeli. Zato našo niče ne čaka opomina, ker poština za opomin precej stane in gre v breme naročnika.

Obenem sporočamo vsem, ki so prejeli navodila za zbiranje novih naročnikov, naj ne prosijo poštne položnice pri nas, temveč jih raje kupijo na pošti, ker bodo tako imeli manj stroškov. Položnico je treba izpolniti enako, kakor smo zgoraj razložili. Podrobnejša navodila bomo objavili pravočasno v našem listu.

Tešanovčani napredujejo

V Tešanovcih so ljudje pokazali željo za gospodarski napredek svoje vasi že lansko leto, ko so elektrificirali vas. Danes je vas razsvetljena. Vzporedno s tem, kar je pravilno, so skrbeli tudi za kulturni napredek in lastno izobrazbo. Njihovo izobraževalno umetniško društvo bo organiziralo v zimskih mesecih predavanja v okviru Ljudske univerze. Ustanovili so tudi vrtec za svoje otroke. Pojavila se je sicer parola, da bodo starši morali plačati za vsakega otroka, ki bo šel v vrtec po 500 din mesečno. Pa se niso pustili premetiti. Pripravili so prostore za otroke in tudi za vzgojiteljico. V tem tednu bodo vrtec že odprli.

Dekleta iz Tešanovca pa se pripravljajo, da bodo obiskovala kuharski tečaj v Moravcih, katerega pripravljajo skupno z Moravčani in Mlajtinčani. Mlajtinčani pa bodo morali krepkeje prijeti za to delo, tako kakor so prijeli Tešanovčani in Moravčani.

Tešanovčani zaslužijo pohvalo tudi glede šolskega obiska, ki je dosegel lepo število 87-88 odstotkov.

Ti uspehi uvrščajo Tešanovčane med najnaprednejše vasi našega okraja.

Gančanci nočejo zaostajati

Od 41 prijavljencev v Gančanih, ki so voljni poslušati predavanja v zimskih mesecih, je 8 žena. Želijo si predavanja iz notranje in zunanje politike, iz gospodarstva, iz zakonodaje, zdravstva, pedagogije in tudi poljudnoznanstvenih predavanj. Za gospodarska predavanja bodo zaprosili strokovnjake v Beltincih, ostale predavatelje pa jim bo pošiljal Okrajni odbor Ljudske univerze v M. Soboti. Dneve predavanja in čas pa bodo še uskladili z Lipovci, Beltinci in Melinci. Skrbijo tudi za pravočasno poročanje Okrajnemu odboru Ljudske prosvete.

... niti Lipovčani

V Lipovcih so tudi pristopili k organizaciji predavanj v zimskih mesecih. Za vodstvo predavanj so si izvolili šol. upravitelja Karla Škergeta ter Alojza Baligača in Franca Forjana. Predavanja bodo imeli tedensko enkrat. Doslej so zbrali 48 prijavljencev za obisk predavanj in seznam poslali Okrajnemu odboru Ljudske prosvete. S predavanji bodo začeli 15. novembra. Za predavatelje bodo zaprosili tudi Okrajni odbor Ljudske univerze.

S tem svojim delom so Lipovčani dokazali, da želijo prav tako, kakor ostale vasi našega okraja, doseči višjo izobrazbo svojih vaščanov. O samem delu bomo še poročali.

KDZ Ljutomerskega okraja so prejele 149 ton umetnih gnojil

Kmečke delovne zadruge v Ljutomerskem okraju so v času svojega obstoja z umetnimi gnojili, globokim jesenskim oranjem, izbranim semenjem, kisanjem zemljišč itd. precej dvignile svojo proizvodnjo. Vendar pa niso povsod enako podjetni. Ponekod jim za obsejna polja in vinograde primanjkuje hlevskega gnojla, ne poskrbijo pa si niti dovoljnih količin umetnih gnojil. Sicer v letošnjem letu beležijo skoro v vseh drugih napredek v primeri z lanskim letom. Vendar ponekod (v Stročji vasi, Križevcih itd.) še z nerazumevanjem sprejemajo kmetijske strokovnjake: tehnike, agronome in druge, ki prihajajo iz šol. Gotovo pozabljajo, da znanost napreduje na vseh področjih in tudi v kmetijstvu. Zadruge pa so dobile letos že več takih strokovnjakov, ki pomagajo pri izboljšanju kmetijstva.

Uporaba umetnih gnojil v kmečkih delovnih združenjih je močno narasla. Samo v preteklem mesecu so jih zadruge Ljutomerskega okraja prejele 115 ton, 34 tone superfosfata pa so prejele še pred tem, v kratkem pa bodo dobile še 64 tone kalijeve soli. Seveda te količine umetnih gnojil ne zadostujejo za 3783 ha orne zemlje, 904 ha vinogradov in 2100 ha travnikov, kolikor posedujejo Ljutomerske zadruge.

Potujoči kino je obiskal 8 večjih vasi

V času od 19. do 30. oktobra je obiskal potujoči kino Izvršnega odbora OF Slovenije osem večjih naselij v Ljutomerskem okraju. Vrtil se ameriški film »Pesem ljubezni«, ki si ga je ogledalo 1353 kmečkih ljudi in 754 šolskih otrok.

Na Kogu in pri Miklavžu so prvič v zgodovini doživeli ta nenavaden dogodek. Na Kogu je prišlo na predstavo 214 odraslih ljudi in 95 pionirjev, pri Miklavžu 184 odraslih in 114 šolskih otrok, pri Tomažu 200 vaščanov, pri Mali Nedelji 148 odraslih ljudi in 120 šolskih otrok, zadovoljiva pa je bila udeležba tudi v Veržeju. V ravninskih mурopoljskih krajih (Križevci, Cven), ki se štejejo za kulturno naprednejše od hribovcev, so v udeležbi na kinopredstavah na zadnjem mestu v okraju.

Kmečki ljudje v Ljutomerskem okraju želijo, da jih potujoči kino obišče, toda s filmom, ki jim bo bolj pristopen in razumljiv. »Pesem ljubezni« je filmska zgodba o življenjski poti skladatelja Schuberta s prevladujočo umetniško glasbo, ki je za povprečnega človeka na podeželju dokaj nerazumljiva in nepriljubna. Tudi za šolsko mladino film ni bil povsem primeren, kar je sklepali iz mnenj prosvetnih delavcev, ki so ponekod rezervirano sprejeli ponudbo za predvajanje filma šolski mladini. Drugič dajmo prednost filmom preprostejšje vsebine, dostopne kmečkim ljudem! Obneslo bi se morda tudi predvajanje dveh različnih filmov: enega za šolsko mladino, drugega pa za odrasle ljudi.

Sami skrbijo za svoje ceste

V začetku novembra je zasedal Krajevni ljudski odbor Benedikt. Poleg plačevanja davkov, izpolnjevanja zaostankov obveznih oddaj in gospodarjenja krajevnih podjetij so se pomenili o uporabi krajevnega samoprispevka v znesku 62.000 din. Iz tega zneska so izplačali razna popravila krajevne ceste, kopanje obcestnih jarkov in navažanje gramoza na ceste. Ostalo jim je še 19.000 din, kar bodo uporabili za najnujnejše potrebe svojega kraja. Sklepnili so tudi, da bodo spomlad ali že pozimi začeli z delom na cesti Trotkovana-Negova. Tako bodo vzpostavili dobro cestno zvezo, ki jim je neobhodno potrebna.

Dobro gospodarjenje tega KLO se odraža tudi v štednjih. Z zmanjšanjem administrativnih moči od pet na tri, že pred meseci, so pristižili 62.000 din proračunskih sredstev.

Z voljo se vsa naredi

Člani Kmetijske zadruge v Cepincah so si na svojem obnem zboru letošnjo pomlad postavili velike naloge. Čeprav so nekateri dvomili v izvedljivost teh nalog v določenem času, so Cepinčani že dokazali, da so jim bili kos. Že v zgodnji spomladi so elektrificirali zadrugi dom. Za to so uporabili agregat za proizvodnjo elektrike, ki jim ga je daroval Izvršni odbor OF Slovenije v Ljubljani. Nato so dvorano preplekali in uredili za kino predstave.

Nato so se lotili delavnice in skladišča. Hlodovino in gradbeni les so kmetovalci navozili iz svojih gozdov. V dveh tednih so ves pripravljene les stesali in razžagali. Za nekaj časa je to delo zastalo, ker so začeli graditi most čez Krko. To je bilo tik pred žetvijo, zato so nekateri majali z glavami, češ žetev je pa te prva. Kljub temu je delo hitro napredovalo, saj je na gradbišču delalo dnevno po 50 vaščanov. V treh tednih je bil most dograjen. Pa tudi žito je bilo požeto in pospravljeno. Po tem uspehu se niso vdali samozadovoljstvu, temveč so se takoj lotili gradnje delavnice in skladišča. Od današnje dovažali opeko, drugi so zidali, in tako so kmalu spravili vse pod streho.

V letošnjem letu so Cepinčani, vključeni v Kmetijski zadrugi, opravili pri raznih delih 20.000 ur prostovoljnega dela, ali na vsakega kmetovalca po 12 dni. Tudi niso vsteti prevozi. Po teh delovnih zmagah bodo veselo praznovali Dan republike v novi dvorani.

K. K.

Proslava Oktobrske revolucije v Murski Soboti

V torek zvečer so v Murski Soboti proslavili obletnico Oktobrske revolucije. V kino dvorani se je zbralo lepo število občinstva, ki je poslušalo govor tov. Barbariča o Oktobrski revoluciji, o njenih idejah in o poznejšem izkrižljanju teh idej po voditeljih Sovjetske zveze. Sledile so recitacije. Za zaključek pa so zapeli Internacionalo.

Nekatere mladinske organizacije radgonskega okraja so se dobro pripravile na proslavo 32-letnice SKOJ. Slavnostne proslave z dobro udeležbo mladine so imeli v Apačah in Lutvercih, pa tudi pri Benediktju in v Gornji Radgoni. 7. novembra 1951 pa so v Gor. Radgoni pripravili akademijo v čast obletnice Oktobrske revolucije. Glavne točke v programu akademije je izvajal SKUD Jože Kerenčič.

Ljutomerski malčki imajo prijazen domek

V Ljutomeru so 28. oktobra odprli prvi otroški vrtec. Poslopje vrtca je na Ormoški cesti in bo po končani ureditvi eden naj sodobnejše uredjenih otroških ustanov v okraju. Stroški gradnje pressegajo milijon dinarjev in jih je iz svojega proračuna poravnal Okrajni ljudski odbor v Ljutomeru.

Na dan otvoritve vrtca so mali cicibančki prvič nastopili pred starši in pokrovitelji z ljubkimi otroškimi igrinami in recitacijami. Njihov dom je po krajšem nagovoru odprl tov. Pirher, predsednik Sveta za kulturo in prosveto pri OLO Ljutomeru.

V novem vrtcu domuje 38 otrok delavcev, nameščenih in zadržanih, ki se pri skrbnih vzgojiteljih in v okusno urejenih prostorih zelo dobro počutijo. Najrajši se zadržujejo v svetu igračk in v jedilnici pri pogrnjenih mizicah z raznovrstnimi dobrotami za male želodčke. Zelo udobna je tudi spalnica in umivalnica z malim cicibančkom s dežurnimi.

Novi vrtec je šesta otroška ustanova te vrste v okraju in pomeni dokajšnjo pridobitev za delovne ljudi Ljutomera in bližnje okolice.

Našim dopisnikom

Prosimo, da še naprej dopisujete in pošiljate razna poročila, kakor ste doslej. Zvišano pošiljno bomo priračunali k honorarju in vam nakazali v začetku meseca za pretekli mesec.

Vsa pisma in dopisnice za Ljudski glas frankirajte dovoljno, ker jih sicer ne bomo sprejeli.

Vse naročnike in bralce Ljudskega glasa pa prosimo, da nam poročajo razne novice, kakor tudi o delu v svojem kraju ter se uvrstijo v krog naših dopisnikov. Želimo, da bi čim več naših bralcev sodelovalo v rubriki »Besede naših bralcev«.

Uredništvo Ljudskega glasa.

Požar povzročil 400.000 din škode

Dne 5. novembra t. l. v zgodnjih jutranjih urah je prebivalstvo severozapadnega dela Apaske kotline zbudil znak gasilske trobente. Ob 2.30 je nenadoma začelo goret pri kmetu Jožetu Geriču v Konjišču. Mahoma je bilo vse gospodarsko poslopje, v katerem je bilo mnogo suhe krme, v plamenih. V megleni jesenki noči sosedje niso takoj opazili požara. Ker se je požar hitro razširil, gašenje tu ni mnogo zalogo. Iz gorečega poslopja so rešili le živino in nekaj inventarja, dočim je ostalo uničilo ogenj. Zgoraj so tudi razni poljedeljski stroji, slamoorenica, kmečki voz, ves pridelek sena, slama in vsi gorljivi deli poslopja, dočim je strešna opeka od vročine popokala. Skupna škoda znaša okrog 400.000 din in je delno krita z zavarovalnico. Po dosedanjih preiskavah domnevaajo, da je bil požar podtaknjen.

Louis Adamič: Iz dveh domovin

Louis Adamič je bil »iz dveh svetov«, starega in novega. Kadar je pisal, je gledal z očmi, ki sta se navadili gledati in razumeli lepote, vrednote in vprašanja obeh domovin — slovenske, v kateri se je rodil in dorasčal, in ameriške, v kateri je dorasel in umrl. Adamič je bil Amerikan po odločnosti oblikovanja in obenem naš rojak in zaveden učenec Ivana Cankarja v toliko, ker so se mu podobe posameznih ljudi pod roko spreminjale v simbole.

Pričujoča knjiga kaže Adamiča skoraj z vseh strani — manjka samo njegova politična kritika. V knjigi »Iz dveh domovin« govori kot priseljencez iz Slovenije, ki se navdušuje za neke pozitivne strani ameriškega življenja (»Hello Phil«), ki opisuje uspešno pot nekaterih priseljencev, (n. pr. Hrvatice Mande Evančič) pa globoko doživlja krizo v Ameriki, ki je obenem bila tudi znanj različen pogledov na življenje (»Tihotapska Industrija premoaga«). Tu podaja neposredne žive reportaže o celotnem tedanjem življenju (n. pr. »Ko je hišni zvonec zazvonil v letu 1932«).

Obenem je v tem delu L. Adamič prikazan kot pisatelj. Tudi v Ameriki je dosegla visoko priznanje tu vključena novela »Skrivnost«, ki nekako (simbolično v enem človeku) kaže pogubo močne, mogočne, pa neusmerjene civilizacije.

(To je kratko poročilo o knjigi »Iz dveh domovin«.

ZALOŽBA „OBZORJA“

Maribor, Prešernova ulica 1/II

Je izdala izven zbirke izbor iz del

Louisa Adamiča

IZ DVEH DOMOVIN

Cena 175 din

Kmalu bodo sledile

v poljudnoznanstveni zbirki

F. Brenk; ZAPISKI O FILMU

s 150 ilustracijami filmskih igralcev in prizorov ter v zbirki pesmi

A. Gradnik; KITAJSKA LIRIKA

nova pomnožena izdaja

Na zalogi imamo še:

A. Ingolič; LUKARJI, roman, cena 105 din

I. Potrč; GORICE, tekst za scenarij, cena 135 din

B. Traven; OBIRALCI BOMBAŽA, socialno pustolovski roman. Cena 130 din

ŠPORT

Mura edini slovenski predstavnik v nadaljnjem tekmovanju za pokal FLRJ Mura: Tekstilac 4:3 (1:2)

Nad 1000 gledalcev je bilo v nedeljo na igrišču Mure v Murski Soboti priča velike borbe, ki se je odvijala vseh 90 minut igre. Ob koncu so navdušeno pozdravili popolnoma zaslužen zmago domačih, ki bi bila lahko še višja, če ne bi moštvo Mure igralo tako rekoč le z desetimi igralci.

V prvih minutah igre so prevladovali gostje. Nevarno so prihajali v kazenski prostor domačih in tudi tako ostro streljali na vrata. Vendar Hrastelu v večini primerov ni bilo treba posredovati, kajti žoga je šla večinoma v out. V 15. minuti se je vendarle gostom posrežilo doseči prvi uspeh. To pa domače ni demoraliziralo. Ravno nasprotno. Zaigrali so tako, da se je moral Tekstilac omejitj povsem na obrambo. Igra se je odvijala okrog kazenskega prostora gostov, vendar je bila žoga kaj mahasta in ni hotela v mrežo gostov. Šele v 29. minuti je Norčič B. z leve strani streljal tik pred vrata, kjer je žoga ušla v glavo Pavličević in jo tako rekoč odnesel v mrežo. Čeprav je bilo moštvo Mure še nadalje v premoči, je vendar uspešno gostom doseči drugi gol. Napadatelju gostov je uspelo uiti domači obrambi in iz neposredne bližine streljati drugi gol.

Takoj po odmoru so domači napadatelji navahali na vrata gostov in že v 3. minuti po Fuisu izenačili. Komaj dve minuti za tem je Norčič L. odlično poslal žogo pred vrata, kjer jo je Fuis poslal ponovno v mrežo. Še naprej je trajal razlet domačih. Žoga se kar ni mogla ločiti od kazenskega prostora gostov. Nevarni strelji Zelka so igrali zaporedoma 4-krat v out, dvakrat pa v samo stalivo. Protinapad gostov je v 16. minuti prinesel izenačenje. Žoga se je od 16. min. vrata odbila tako, da je šla v vrata. Toda veselje gostov je bilo kratkotrajno. Že naslednjo minuto je Pavličević zopet zatresel mrežo gostov in s tem zadostovlji Muri zmago. Še nekajkrat so napadatelji Mure poskušali srečo, vendar je bila obramba gostov na mestu. Proti koncu igre na so gostje na vsak način poskušali vsaj izenačiti. Obramba Mure je imela polne roke dela, vendar je bila pri tem uspešna.

Igra je bila polna razburljivih momentov predvsem pred vrati. Bila je orecel ostrina in le včasih megle v grohot.

Gostje so imeli v svojih vrstah nekaj odličnih igralcev. Najboljša sta bila srednji krilec in levi branilec. Tudi v nanadu so bili zelo nevarni. Igrali so pa nekoliko preostro in so večkrat prešli v grobo igro.

Moštvo Mure je treba pohvaliti kot celoto.

V Cankovi si želijo predavanja

Fronta bo organizirala predavanja v zimskem času. Je sklenil odbor OF Cankova in odbori ostalih množičnih organizacij skupno s člani KLO Cankova. Ljudje si želijo dobre predavatelje in dobra predavanja, predvsem o uporabi umetnih gnojil (mnogi kmetovalci teh ne znajo prav uporabljati), o zatiranju kaparja, o raznih živinorejskih in zdravstvenih vprašanjih, prav tako nekaj iz naše zakonodaje, o izgradnji ljudske oblasti, razlago o položaju v svetu in podobna. Ta predavanja bodo organizirali s pomočjo ljudske prosvete v začetku enkrat tedensko, pozneje pa, če bodo ljudje želeli, morda še večkrat.

Pričeli so regulirati Plitvico

Najnujnejša regulacija v radgonskem okraju je regulacija potoka Plitvice, ki povzroča že desetletja večjim predelom Apaske kotline občutno gospodarsko škodo, ker zamočvirja lepe površine travnikov in njiv. OLO Radgona si je že dal časa prizadevali zagurati za regulacijo potrebna denarna sredstva, ki jih je končno dobil. Pred kratkim pa so še ustanovili vodno zadrževalnik s sedežem v Apačah. Ta združba obsega področja dosedanjih KLO Navosa, Lutverci, Apače, Zepovci in Stogovci. V to zadrugo so pristopile KDZ navedenih vasi in državno posestvo v Črncih. Pristopilo so tudi zasebni kmetje in je v zadrugo vključenih 4119 ha zemlje ali 80 odstotkov gospodarstev Apaske kotline.

Takoj po ustanovitvi zadruge so pričeli z prvimi regulacijskimi deli v Lutvercih, kjer bodo skrajšali strugo potoka Plitvice in jo izpeljali v vzporedno tekočo mejno reko Muro. V prvih dneh so izkopali že več sto kubičnih metrov zemlje ter tako ustvarjali novo strugo, ki bo dolga okrog 100 m. -jh.

Strojniški nasilski tečaj v Ljutomeru

Okrajna gasilska zveza Ljutomer je v čast tekmovanja 10. obletnice JA in v okviru Tedna Ljudske tehnike izvedla štiridnevni strojniški gasilski tečaj. Na tečaj so prišle tudi članice. Tečajniki so se seznanili z delom motornih in ročnih brizgal ter si pridobili ostalo znanje gasilskega strojnika.

V začetku decembra bo Okrajna gasilska zveza Ljutomer organizirala še en tak tečaj in dvodnevni tečaj za blagajnike. Za izvedbo tečajev je precej prispeval Okrajni ljudski odbor Ljutomer z znatno denarno podporo. C. K.

Igrali so izredno pošteno in bili skoraj vse čas igre, razen prvih in zadnjih minut, boljši. To dokazuje tudi razmerje kotov 5:1 v korist Mure. Ker slabega igralca pri domačem moštvo tako rekoč ni bilo, je težko povedati, kdo je bil boljši. V napadu so bili dobri predvsem Zelko in brata Norčič, v obrambi Klepac in Marota. Za njimi pa tudi ostali niso skoraj zaostajali. Že v 3. minuti igre je bil poškodovan srednji krilec Simon, ki je poslej je staliral kot branilec in pozneje na levem krilu. Vendar se je pokazal izredno pošteno. Tako je moštvo Mure igralo le z 10 igralci in nekaj časa celo z 9, ko je moral Klajnčič zaradi poškodbe za nekaj minut zapustiti igrišče.

Ker sta ostala dva slovenska predstavnika Odred in Rudar podlegla svojim nasprotnikom, je moštvo Mure edino slovensko moštvo, ki se je plaširalo v nadaljnje tekmovanje. V nedeljo bo igrala Mura v Zagrebu proti članu I. zvezne lige Lokomotivi. Tako je odločil žreb, vendar je uprava Mure zaprosila Lokomotivo, da bi bila odigrana tekma v Soboti.

Lendavčani prvaki Prekmurja v šahu

V letu 1946 ustanovljeno sindikalno šahovsko društvo »Lendava« s sedežem v Dolnji Lendavi je naraslo od 25 članov v letu ustanovitve na 130 članov v letošnjem letu ter si je že nabavilo 60 šahovskih garnitur. Strokovno rasti pri članih društva označuje organizacija 12 kategorizacijskih turnirjev, med člani pa 5 tretjekategorikov, 10 četrtekategorikov in nekaj desetih petokategorikov.

Med večje uspehe društva in posameznih šahistov sodijo: simultanka Aleksandra Cisarja proti gojencem dijalskega doma, ki se je končala z zmago Cisarja 16:8, meddruštveni turnir z osmošolci iz Raven na Koroskem z zmago društvenih članov 5:1, lahka premoč v tekmovanju s Ptujčani in številne zmage moštve društva na meddruštvenih tekmovanjih v Prekmurju, ki so jim prinesle zaslužen naslov prvaka Prekmurja. Lendavske šahiste je obiskali tudi znani jugoslovanski šahovski velemojster Kostić, ki je v simultanki proti članom društva dobil 19 partij, 9 partij pa remiziral.

Skrbijo tudi za razvoj šaha na podeželju. Letos so ustavili nova šahovska društva v Turnišču in Lipi, ki štejeta preko 30 članov. Pomagajo mladincem dijalskega doma, rudarskega tehnikuma in šole učencev v gospodarstvu, kjer neprestano širijo krog ljubiteljev šahovske igre.

Lendavčani se zelo radi udeležujejo šahovskih turnirjev. Društvu primanjkuje primeren prostor za redne vaje članstva. Dosedanji kotiček v privatni gostilni ne zadošča potrebam šahistov, ki lahko uspevajo le v mirnem okolju.

OBJAVA

Uprava otroškega vrtca v M. Soboti sporoča vsem staršem, da sprejema v svojo ustanovo vse otroke zaposlenih in nezaposlenih mater od 3 do 7 let starosti. Otroci bi bili v domu od 8. do pol 12. ure, nato bi šli na kosilo in bi se vrnili ob 14. uri, nakar bi bili v vrtcu do 16. ure. Vsak otrok mora biti zdravniško pregledan in mora potrdilo predložiti upravi vrtca. Vpisovanje v vrtec se vrši vsak dan. Prispevek znaša 100 dinarjev mesečno.

MESTNI KINO V MURSKI SOBOTI predvaja od 16. do 18. novembra italijanski film »Scuscia« (Suša); od 20. do 22. novembra ameriški film »Major in frklja«.

MALI OGLASI

KUPIM PRIMERNO POSESTVO do 3 hektare zemlje s stanovanjskim poslopljem v M. Soboti ali okolici. Interesenti naj se zgledajo: Ivanocijeva 17, M. Sobota.

7. NOVEMBRA t. l. se je izgubil lovski pes, pičar, rjave barve. Najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne. Pap Geza, Rakitan 23.

PODPISANI ANTON ERJAVEC preključujem in obžalujem vse, kar sem govoril o tov. Rudolfu Gregorju, predsedniku zadrudne ekonomije v Dokležovju, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega pregona zoper mene. Erjavec Anton I. r.

OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen, ugodno prodam. Vprašati Murska Sobota, Zvezna 8.

PREKLJUČUJEM žaljive besede, ki sem jih izrekel v gostilni »Triglav« v Ljutomeru proti Stanetu Golešu, vodniku LM Ljutomer, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Jože Šoštarčič, Ljutomer.

LOVCI, POZORI! Prodajam lovsko puško »Hamerlöss«, kaliber 16 mm, in dve leti staro psico »pičarko«. Znajdarčič Tone, OTO Ljutomer.

Franc in Štefan modrujeta

Štefan se je zadovoljno zasmeljal: »Hahaha! Misliš, da so kmetje tako neumni, da bodo toliko pridelovali, če bodo potem padale cene? Kmetje si bodo že vedeli pomagati.«

Franc ga je nejevoljno vprašal: »Kaj pa misliš, kdo sem jaz? Mar jaz nisem kmet?«

»Saj ravno zato se mi čudno zdi, da tako govoriš.«

»Kaj pa naj govorim? Ali bi nama kaj koristilo, če bi ti pritrjeval in zadrževal, da si bomo kmetje znali pomagati na ta način, da za prodajo ne bomo hoteli pridelovati nič? Če vem, da se tako ne da pomagati, rajši nekaj takega ne trdim, ker bi s tem lagal samemu sebi in drugim. Kajti vsak kmet, ki bo tako poizkušal, bo sam sebe najprej uničil. In tisti, ki se tako govori, govori, zaradi tega, da bi oni laže draže prodajali, ne pa, da bi se tudi po tem ravnali.«

»Ne vem, če naj tvoje besede smatram za pametne ali za neumne.«

»Kakor hočeš — boš se že prepričal.«

»Saj te s tem nočem žaliti, ker ti priznam, da si bil vedno razumen fant. Toda vse se mi zdi tako nekam čudno, nerazumljivo.«

»To ti verjamem, ker se marsikomu zdi nerazumljivo in tudi jaz ne morem, ko nekaj slišim ali čitam, takoj vsega razumem. Toda kdor mnogo razmišlja, marsikaj razume. Zato pa jaz mnogo berem in razmišljam. Vse to pa z namenom, da bi svoje življenje in gospodarstvo lahko uravnala tako, da bi bilo za mene in družino čim boljše. Seveda to ne mislim doseči na škodo drugih ljudi.«

»Saj tudi jaz včasih rad pogledam v časopis, če kaj piše o kakih umorih, požarih in podobno. Toda zakaj pišejo: plačajte davek, izpolnite obvezno oddajo in podobno.«

»Kaj pa naj bi pisali? Ne plačujete davka, ne oddajate žita?«

»Zakaj pa ne? Naj bi vsaj časopis tolažil kmete, če jih aktivisti ne.«

»Kakšno korist na bi ti imel, če bi časopis pisal »ne plačajte davka«, k hiši pa bi ti prišel mož s finančnega poverjenstva in zahteval plačilo davka? Ali če bi časopis pisal »ne oddajajte žita«, k hiši pa bi ti prišli ljudje in na podlagi odločbe tvojega krajevnega ljudskega odbora zahtevali žito. Če bi se izgovarjal na časopis, pa bi ti rekli: »Za nas ne velja to, kar pišejo razni časopisi, temveč le to, kar piše Uradni list.« Ali se ne bi takrat razjezil, zakaj časopis ne piše resnice?«

»To je že res, toda —.«

»Jaz imam raje, da časopis napiše resnico, čeprav ni vedno prijetna, kakor pa če bi nas tolažil z zlatimi gradovi, ki pa jih nikjer ni.«

»To je že res. Toda meni ne gre v glavo, kako bo po vsem tem z nami kmeti. Cene našim pridelkom padajo in praviš, da se na noben način ne dajo dvigniti ali vsaj obdržati na prejšnji višini. Kako naj potem mi živimo?«

»Stvar ni prijetna, vsaj tako se na prvi pogled zdi. To čutim tem huje, ker sem tudi sam kmet. Zato sem o tem že mnogo razmišljal in iskal po časopisih.«

»In kaj pišejo?«

»Takole nekako sem jih razumel. Cene kmetijskim pridelkom že nekaj mesecev padajo in bodo še padale. Obenem ali, kakor rečejo, vzporedno s tem pa bodo padale tudi cene tovarniških izdelkov. Prvi dokaz za to je znižanje cen cigaret in tobaku ter tekstilnemu blagu, pa tudi sladkorju. Sedaj pa pravijo, da se bo to še nadaljevalo; kakor bodo padale cene našim pridelkom, tako bodo zniževali cene tovarniških izdelkov. Zato se mi zdi, da le ne bo tako hudo, kot se včasih plašimo.«

»Zakaj pa so potem dvignili cene »železnice«, »avtobuse«, poštnino in kaj vem, čemu še vsemu? Mar to ne gre v našo škodo?«

»Ti in jaz že ne bova občutila posebne škode, ker se nisva mnogo vozila. Prizadeti bodo pa tisti, ki so se vsak teden vozili z mastjo, jajci in drugimi živili v Maribor, Celje in še dalje. Zato taki danes najbolj kričijo.«

»Komu bomo pa zdaj prodajali te stvari, če se jih ne bo splašalo peljati v mesto?«

»Mar naše trgovine ne odkupujejo vsega tega in večinoma po enaki ceni, kot so kupovali prekupčevalci. Trgovci pošljejo poln vagon, zato bodo prevozniki stroški manjši in delavec v mestu bo lahko ceneje dobil te stvari, kot jih je kupoval prej, ko so jih prevažali prekupčevalci.«

»Ne morem razumeti vsega tega, zato se nočem s teboj pripraviti, če imaš prav ali ne. Sicer bi ti pri marsikateri stvari lahko ugovarjal, če bi verjel le temu, kar sem slišal med ljudmi. Zdi pa se mi, da si pametno povedal, ko si rekel: »Zakaj bi sami sebi lagali in se varali.« Zato me pusti, da bom tudi jaz te stvari najprej malo premislil, je Štefan prekinil ta razgovor.

Ceste bodo grelj s kurjavo

Za čiščenje snega potrošijo nekatera mesta velike vsote denarja, zato ni čudo, da si nekateri mestni očetje po vsem svetu belijo glave, da bi stroške za to delo čim bolj znižali. Vprašanje čiščenja snega pa se postavlja tudi za letališča. Za to uporabljajo posebne stroje. Tako je letališče, ki leži severno od New Yorka, potrošilo 187.500 dolarjev za potrošnje bencina in 37.000 dolarjev za soferje. Na letališču so namreč začeli topiti sneg z metalci plamenarja, kar je bilo vsekakor ceneje kot pa čiščenje s stroji. V zadnjem času pa so začeli uvajati nov sistem. Skušnja je namreč pokazala, da se je obneslo segrevanje garaž na ta način, da so potlak napeljali cevi, ki so jih segrevali do 10 stopinj. Na ta način so preprečili zmrzovanje in povzročili, da se je sneg sproti topli. Ta sistem so potem razširili tudi na druga letališča. Sama instalacija je veljala okrog 250.000 dolarjev, stroški za grejete podzemeljskih cevi pa znašajo letno več kakor 5000 dolarjev. V Združenih državah Amerike in v Kanadi so začeli uporabljati te skušnje tudi pri gradnji cest in sicer na tistih mestih, kjer so nevarni ovinki in sploh povsod, kjer se rad dela led in nabira sneg.

foto Z. Gerencner
M. Sobota

Obveščam svoje cenj. odjemalce, da bom 15. novembra zopet odprl svoj atelje.

Izvrševal bom tudi v bodoče vsa fotografska dela, med drugim: kvalitetne posnetke otrok in povečave, poročne slike (po želji tudi na domu) po neizpremenjenih cenah.

Na svetu je 63 velemest

Mnogi ljudje se radi ponašajo z velikimi mesti svoje domovine, mnogi pa se tudi prerekajo, katero mesto je večje in katero lepše. Tako je tudi še vedno dvojno mnenje o največjem mestu na svetu; nekateri trde, da je največje mesto na svetu New York, drugi pa, da je največje mesto na svetu še vedno London. Stvar pa je na tem, da ima New York z okolico res nad 12 milijonov prebivalcev, vendar pa je mesto samo po številu prebivalstva še za Londonom, ki ima sedaj okrog 9 milijonov.

Zaenkrat trde, da je na svetu 63 velemest, to je mest, ki imajo nad milijon prebivalcev. Kar se tiče velikih mest,

še vedno prednjači Evropa (torej tu Amerika ni prva), ki ima 28 velemest. V vseh teh mestih živi 60 milijonov ljudi. Na drugem mestu je Azija z 18 velemesti, na tretjem Amerika s 15 (v njih biva 35 milijonov ljudi), potem ima Avstralija 2 velemesti in Afrika eno.

Po velikosti je vrstni red velemest naslednji: London, New York, Tokio (Japonska), Moskva (približno 6 milijonov preb.), Pariz (Francija, z okrog 5 milijoni preb.), potem štirimilijonska mesta Chicago (ZDA), Berlin, Leningrad (SZ) in Sanghaj (Kitajska).

Poleg Londona so v Angliji še večmilijonska mesta Birmingham, Liverpool, Manchester in Glasgow. V Sovjetski zvezi so milijonska mesta še Kijev, Odesa, Harkov in Baku. V Italiji imajo nad milijon prebivalcev Rim, Milano in Napoli. V Španiji sta milijonski mesti Madrid in Barcelona, v Nemčiji pa ima nad milijon prebivalcev le še Hamburg. Avstrijski Dunaj šteje 1,7 milij. preb., Budimpešta 1,5 in Praga nad 1 milijon prebivalcev. V Evropi so še milijonska mesta Bukareštva v Rumuniji, Carigrad v evropski Turčiji, Bruxelles v Belgiji, Amsterdam v Nizozemskih državah in Kopenhagen v Danski. Vsa ta mesta so tudi prestolnice svojih držav.

Kitajska ima osem velemest, z angleškimi Hongkongom pa celo 9. Poleg Sanghaja ima Kitajska še dvomilijonska mesta Kanton, Hankou, Peking, Nanking, Tiencin in Mukden, nad milijon pa Harbin. Seul v Koreji je imel pred izbruhom vojne 1,5 milijona prebivalcev, sedaj pa nima niti milijon. Pač pa ima sosednja Japonska 6 večmilijonskih mest. Poleg že omenjenega Tokia se vrste po velikosti Osaka (3,5 milij. preb.), Nagoja (2 milijona), potem pa še Jokohama, Kobe in Kioto.

V Združenih državah Amerike je 7 velemest. New York smo že omenili, Boston in Philadelphia imata po 2 milijona preb., nekoliko manj pa Detroit, Los Angeles in San Francisco. V sosednji Kanadi imata nad milijon prebivalcev Montreal in Toronto, v Srednji Ameriki je milijonsko mesto Mexico, v Južni Ameriki pa Buenos Aires (Argentina), Rio de Janeiro in Sao Paulo (Brazilija), Montevideo v Urugvaju in Santiago v Chileju. V Afriki šteje nad milijon prebivalcev Kairo v Egiptu (bliža se Aleksandrija), v Indiji sta milijonski mesti Bombaj in Kalkuta, v Avstraliji pa Sidney in Melbourne.

Oči iz plastične mase

Izdelovanje umetnih oči ima svojo preteklost. Ze stari Grki so izdelovali oči za razne kipe božanstev. Egipčani pa so umetne oči vstavljali mumijam. Danes je znanost že tako napredovala, da je izdelovanje umetnih oči precej vsakdanja stvar. Ze zdavnaj jih ne izdelujejo več za mrtve reči, temveč tudi za ljudi, ki so ob raznih nesrečah izgubili po eno oko. Operacija, s katero zdravniki vstavijo živemu človeku umetno oko, je zdaj že tako dovršena, da je za sodobne pojme nekaj povsem navadnega. Izdelovanje umetnih oči temelji večinoma na ročnem delu in je pravzaprav specialno delo steklopištva. Te vrste steklenih oči so čisto podobne pravim očem, da jih komaj ločimo. Ker pa so iz stekla in se rade razbijajo, so v naprednejših deželah začeli izdelovati oči iz plastičnih mas. Izdelava teh vrst oči terja mnogo manj truda in je hitrejša, pa tudi oči iz plastične mase se ne razbijajo.

Kotiček za gospodinje

Zamaščeno mesto, kjer kravato zavežeš v voz, očistiš tako, da položiš na zamazano mesto svilen papir in polikaš z vročim likalnikom. To ponovi večkrat; če pa je madež trdovraten, ga zdrgni najprej z bencinom, potresi nato s smukcem in končno skrtaj z mehko krtačko.

Z maslom namazan kruh vzdrži v vročini, ako ga zaviješ v pergament, ki ga poliješ poprej z mrzlo vodo in pustiš, da se odteče. Tako shraniš tudi sir, sesekljano meso in maslo.

Bledo govejo juho pobarvaš s koščkom cikorijske; okusu ne škoduje.

Nova zdravila iz plesni

Po odkritju penicilina stalno preizkušajo in preiskujejo razne plesni in glivice, o katerih menijo, da bi bile koristne za zdravstvo. Tovrstna stremljenja so dovedla do odkritja štirih novih substanc, ki so jih izolirali iz plesni in katerih učinek izpolnjuje vrzel, ki jo pušča penicilin.

Aureomicin, kloromicetin, polmiksin in circulus so imena teh novih antibiotikov. Zdravila so popolnoma nestrujena ter imajo to prednost, da jih ni treba bolnikom injicirati, ampak jih lahko jemljejo skozi usta. Aureomicin deluje predvsem proti tifusu ter infekcijam, ki jih povzročajo stafilokoki, streptokoki in pnevmokoki. Odlitno pa deluje tudi pri obolenju sečnih izvodil, pri kužnih boleznih, ki jih prinašajo na človeka papige in pri pljučnici, katere povzročitelji so z mikroskopom nevidni. Kloromicetin se uporablja pri trebušnem legarju in pegavicah, medtem ko sta polmiksin in circulus izvrstno zdravilo pri infekcijah sečevodov, zastropuljenju krvi ter pri nekaterih oblikah vnetja trebušnice.

Koliko vrst živali živi na zemlji?

Težko je odgovoriti na to vprašanje, kajti vse do danes še ni nihče mogel prešteti vseh vrst živali na svetu. Učnjaki so samo med žuželkami našli čez milijon vrst! Pajkov in moljev je čez 30.000 vrst, rakov okoli 20.000, črvov okoli 19.000, polžev in školjk pa čez 100.000 vrst. Živali s hrbtnico je okoli 53.000 vrst. Sem so vštete tudi ribe, katerih je okoli 13.000 vrst. Druhih vodnih prebivalcev je okrog 1300 vrst, plazilcev 4000 vrst, ptic pa okrog 20.000 vrst. V ta račun pa so vštete samo živali, ki se danes žive na zemlji. Po ostankih starih živali računajo, da jih je izumrlo doslej stokrat več vrst, kakor jih danes živi.

ZEMELJSKA POVRŠINA

Od leta 950 do 1950. leta se je celotna zemeljska površina zmanjšala za 10 centimetrov. Zmanjšanje zemeljske površine je delo dolgotrajnega izpiranja zemlje in dolgotrajnih oblik delovanja vode na zemeljsko površino. Razume se, da so hidrotehniški izračunali te podatke po merjenjih in spiranju zemljišča v nekaj letih in ne tisoč letih.

Še je čas...

da naročite velike oglase in reklame za proslavo Dneva republike. Vendar ne odlašajte, ker jih sprejemamo le do 25. novembra. Pohitite da ne bo prepozno! Uprava Ljudskega glasa.

Službena tajnost

(Saljiva zgodba)

Kaj je pravzaprav »službena tajnost« si verjetno še ne bom kmalu na jasnem, čeprav o tem že dolgo razmišljam. Sicer je ves pomen obrazložen v teh dveh besedah, toda praktično je to bolj zamotano. To vem iz neštetihih izkušenj, kajti marsikdo uporablja ti dve besedi v dokaj različnih okoliščinah in za dokaj različne potrebe. Moj prijatelj Marko je službeno tajnost spremenil v uganko; a ta uganka je bila samo za njegovo zaročenko, ki je venomer ugibala, kaj se skriva za službeno tajnostjo, ko ga je mnoge večere zastonj čakala. Ko je naslednjega dne ali pa kar tri dni prepozno prišel, se je vljučno opravičil:

»Veš, srček, tako rad bi prišel, toda bil sem prezaposlen.«

»Pa kje si bil?« je bil srček radoveden. Marko pa je tajinstveno in sladko znil: »To je pa službena tajnost.«

»Ah tako, potem pa te ne smem vprašati, če mi ne smeš povedati.«

Toda Zlatka je postajala na svojega sladkega zaročenca vedno bolj ljubosumna. Vzroka sicer ni imela, toda ženske so pač takšne, da so ljubosumne na vse kar jim odteguje zaročenca. Zato je Zlatka bila ljubosumna na službeno tajnost. Ljubosumnost je prehajala že v historijo in čudno — službenih tajnosti je bilo odslej še več. Pa tudi ljubosumnost se je stopnjevala in nekega večera nagnala Zlatko v mesto in, na žalost (Markovo), tudi v temne kotičke parka, kjer je nenadoma naletela na svojega zaročenca Marka, ko je

ta objemal svojo »službeno tajnost« in jo vroče poljuboval...

Tudi moja dobra sestra je odslej, ko je vstopila po končani maturi v službo, imela pogosto »službeno tajnost«. Pač so časi takšni, so mislili njeni starši in jo pomilovali, ko je včasih zelo pozno prihajala domov. Pomilovali so njo in vso miadino, ki je tako zaposlena v pisarni in na terenu, da mora tudi preko službenih ur in še pozno v noč delati. Tako so mislili moji starši, nisem pa tako mislil sam o svoji delavni sestrici. Nekega večera sem postal radoveden, kakšna neki je ta »službena tajnost«, in sem šel za njo. Ko je prihitela v senco mogočnega hrasta za parkom naravnost v naročje »službeni tajnosti«, sem opazil, da je to krepak mladenič in prav prijeten je imel glas, ko je vprašal:

»Kakšen izgovor pa si imela zopet danes?«

»Kot vedno!« se je smejala sestra: »Delat sem šla.«

»Pa oče ni nič radoveden, kaj delaš tolikokrat ob večerih?«

»Hm, ne sme biti, ko pa je to službena tajnost — tako mu povem in on je tiho, saj razume, kaj je službena tajnost.«

Toda tudi starši niso bili tako neumni, kot se to zdi na prvi pogled. Bolj neumna je bila takrat moja sestra. Tudi na pustni večer je šla »delat« in tudi takrat je bilo njeno delo »službena tajnost«. Drugo jutro, ko je prišla k zajtrku, pa je bilo v njenih

laseh še vedno polno papirčkov, kakršne razsipajo na pustnih veseljih po tujih glavah. Tako je službena tajnost prenehala biti tajnost. Pač pa je bila odslej moji sestrici tajnost, kako se dokopati do slinčnega sredstva, da bi bili še prihodnji večeri prosti za razne tajnosti.

Tudi prijatelj mojega očeta je bil ljubitelj »službenih tajnosti«, kajti uporabne so bile tudi za njegovo ženo, ko je hodil na dolge kvartaste večere. Gotovo je še veliko ljudi, ki v vsakdanjosti brez »službenih tajnosti« sploh ne morejo izhajati, kajti vsakdo ima kakšen križ na hrbtu, ki bi se ga rad otresel vsaj za kakšno urico. Vse to mi je še dokaj razumljivo. Da bom kaj slinčnega našel tudi v novinarskem življenju, pa nisem računal niti takrat, ko sem poslušal prvo predavanje svojega očeta, kako težko je to delo, niti nikdar pozneje do lanskega leta. Toda takrat sem spoznal, da so bile prejšnje »službene tajnosti« enostavne, so pa tudi hudo zamotane in komplicirane »službene tajnosti«, da bi človek včasih obupal nad ljubim novinarskim poklicem.

Težko je zaradi tega, ker novinar včasih res naleti na službene tajnosti, ki so mu ovira v pisanju dobre reportaže ali analize, pač zaradi tega, ker je v snovi vrzel, katero so mu naredile prav službene tajnosti, v katere — po pravici povem — se ne bom nikdar za nobeno ceno vtikal. To so resnične službene tajnosti, ki najtežje prispejejo v roke direktorju ali slinčnemu višjemu funkcionarju v dvojnem ovoju z označbo »strogo pov. l.«. To so tisti ovoji, katere administratorka tako spoštljivo sprejema in predaja naravnost v roke šefu.

Ti ljudje pa imajo v rezervi še neko vrsto službene tajnosti, ki so namenjene samo novinarjem in slinčnim radovednežem. Še ena razlika med službeno tajnostjo je, in sicer tale: Službena tajnost pride čisto po pošti in je dostavljena v obliki pisma, a kadar vstopi v pisarno novinar, je ves direktor »službena tajnost«. Res je, da ni mnogo takšnih službenih tajnosti v obliki direktorja ali slinčne osebe, s katero ima novinar zelo čisto opravka. Toda doživel sem že nekaj primerov. Pa tudi takšne tajnosti zame niso bile dolgo tajnosti, kajti že v rani mladosti sem se navadil razjasnjevati »službene tajnosti«. Kljub temu pa zahtevajo precej vztrajnosti in dobrih živcev od človeka.

Prav lep pogovorček sem imel z znamenitim možem, ki je bil na visokem in odgovornem položaju. Obiskal sem ga v njegovem pisarni.

Ko mi je odzdravil, me je pustil vljučno stati ob mizi. Seveda sem ga vljučno opomnil, da se bom vsedel in da bi rad od njega marsikaj izvedel. Napel se je in me nezaupno gledal, da se mi je zadel slinčen obtožencu na zatožni klopi. Vzel sem beležnico in svinčnik in sprožil prvo vprašanje:

»Od vas je v veliki meri odvisna oskrba našega ljudstva, ali zadovoljujete vašo proizvodnjo?«

»Še kar gre, čeprav je veliko objektivnih težav.«

»Kakšne pa so te objektivne težave?«

»Različne, sicer pa je to službena tajnost in ne morem povedati.«

»Kako pa je z oskrbo strojev?«

»O strojih bi lahko veliko povedal; toda tudi to je, na žalost, službena tajnost.«

»Res?«

»Da.«

»Pa mi povejte o vaših ljudeh, gotovo mi to lahko poveste?«

»Oprostite, službena tajnost!«

»Oooo,« sem se začudil in začutil nekaj, kar mi je dalo povod za nujno vprašanje: »Imate v bližini stranišče?«

Ze je odkimal in vneto začel: »Služ...« toda prekinil je začeti stavek in pokimal: »To pa imamo, in sicer na koncu hodnika.«

No, vendar nekaj, kar ni službena tajnost, sem pomislil, čeprav sem slutil, da je tudi za to hotel povedati »službena tajnost«. To mi je dalo misliti, da se mu službena tajnost zdi primeren odgovor na vsa vprašanja. Za njegovim togim zadržanjem pa mora biti nekaj skrito. Toda kaj? Premišljeval sem in premišljeval do tistega dne, ko je bil odpuščen iz službe. Šele takrat se je službena tajnost pojasnila. Mož mi ni upal povedati, da plana proizvodnje že nekaj mesecev niso dosegali, ker so bili prepovršni v delu — z njim na čelu, da so se zaradi površnosti mnogi stroji pokvarili, da je držal v upravi preveč nameščencev, skratka: da bi moral marsikaj popraviti, predvsem zrtvovati več časa kontroli in manj vztrajnemu poplivanju, ki ni bilo nikdar službena tajnost, ker se pri pičaji ni skrival.

Možak ni vedel, da vem za njegov položaj, ko sem ga takole srečal v krčmi. Tega mi nisem hotel povedati, pač pa sem ga vprašal, kako živi in kako to, da je podletje dobilo neko novo vodilno osebo. Pojasnil mi je:

»Da, na moje mesto je prišel drugi, ker so meni namenili nov položaj. Povedal bi vam, toda to je — službena tajnost.«